

8 MART
МАРТ MARCH
MARS MÄRZ
8

Алтын айының
БЛОКНОДЫ

1977 • МАРТ • 3 N:

АГИТАТОРДЫН БЛОКНОДЫ

№ 3
1977 j.
март

КПСС-тин Горно-Алтайский обкомынын пропаганда ла
агитация бөлүги

8 МАРТ — УЙ УЛУСТЫН ТЕЛЕКЕЙЛИК КҮНИ

ТУУЛУ АЛТАЙДЫН МАКТУЛУ КЫСТАРЫ

Јаскы күннин баштапкы чогыла кожо бастыра ак-чек санаалу кижилик 67-чи катап уй улустын Телекейлик күнин — 8-чи мартты сүүнчилү темдектеп туру.

Советский албаты быјыл уй улустын Телекейлик күнин жарамыкту айалгада, Төрөлистин бастыра ишкүчиле јаткандары КПСС-тин XXV съездинин јөптөрин јүрүмде бүдүрери учун јана баспай иштеп турган өйдө байрамдайт.

Бистин орооннын ишкүчиле јаткандарынын кабортозы — уй улус. Партиянын члендеринин төрт үлүзинин бир үлүзи уй улуска келижет.

КПСС-тин XXV съездинин делегаттарына 1225 кижиге тудулган, эмезе олоо бастыра делегаттардын 25,2 проценти болгон. Уй улус политический ле общественный јүрүмде, государствоны башкаларында эрчимдү туружып јадылар. СССР-дин Верховный Советинин депутаттарынын 475, јер бойындагы Советтердин депутаттарынын бир миллионноо ажыразы уй улус болгоны өрөги айдылганын јарт керелейт.

Бистин Коммунистический партия, Совет башкару уй улусты тен праволу эдер ленинский ээжилерди бүдүрип тура, ишчи, эне уй кижини бийик өрө көдүрген, онын ийде-чыдалын чечектелте өскүрерине жарамыкту айалга төзөп, ого бойынын ийде-күчине бүдүнерине арга берип, онын ижин, јайалтазын, эне болгон ат-нерезин бийик баалап, јаантайын килемји јетирип јат.

Общественно-политический, хозяйственный ла культурный

јадын-јүрүмнин кандый да бөлүгүн алзабыс, олордын ончо-зында советский үй улус эрчимдү туружып жадылар.

Нөкөр Л. И. Брежнев олордын ижин бийик баалап, партиянын XXV съездинде мынайда айткан: «Бистин албатынын жаан керектери жанынан айдып тура, анда советский үй кижи кандый учур алынып турганын темдектебеске болбос. Бистин Төрөлис бойынын једимдери, јенүлери олордын јана баспазына ла јайалтазына молјулу болуп јат. Бистин съезд общественный јадын-јүрүмнин ончо бөлүктеринде келер өйдө бүдүретен задачаларын темдектеер. Ол задачаларды бүдүреринде жаан јөмөлтөни бистин мактулу үй улус јетиреринде аланзу јок. Үй улус керегинде жаантайын килемји эдерин, олордын иште туружар айалгазын, эне ле балдар өскүрип-чыдадаачы, айылдын ээзи болгон учурын көдүрерин партия бойынын туура салбас кереги деп бодоп туру».

Көп тоолу үй улус једимдү ижи ле ат-нерелү керектери учун Советский Союзтын ордендери, медальдарыла кайралдаткан, эн ле артык дегендерине Социалистический Иштин Геройы деп ат адалган. Јаңыс ла тогузынчы бешјылдыктын итогторы аайынча 90 мун үй улус башкарунын кайралдарыла темдектелген.

КПСС-тин XXV съездинин јөптөрин бүдүрерине жаан јөмөлтөни Туулу Алтайдын да үй улузы јетирип турулар.

СССР-дин Верховный Советинин Президиумынын Указыла 1976 јылда Бастырасоюзный социалистический мөрөйдө једип алган једимдери учун, ашты ла өскө дө јуртхозяйственный продукталарды иштеп алар ла государствого садар пландарды ла социалистический молјуларды бүдүреринде ат-нерелү иштегени учун РСФСР-дин јурт хозяйствозынын көп озочылдары ордендерле, медальдарла кайралдаткандар. Ол тоодо Горно-Алтайский автономный областтан «Советский Алтай» совхозтын ишмекчизи Магдалина Тонтушева Лениннин ордени, Чолушмандагы совхозтын ишмекчизи Мария Ивановна Андадикова, Ондой аймакта Калининнин адыла адалган колхозтын бозу азыраачызы Александра Кыйматовна Тахонова, Кан-Оозы аймакта Кырлыктагы совхозтын койчызы Кару Урматов Октябрьский Революциянын ордени, Шебалин аймакта Эликманардагы совхозтын уй саачызы Кызнак Соконовна Манышева «Знак Почета» орденле кайралдаткандар.

Улу Октябрьский социалистический революциянын 60 јылдыгына учурлай 1976 јылда өткүрилген областной социалистический мөрөйдин итогторы аайынча КПСС-тин обко-

мынын, облисполкомнын, облсовпрофтын, ВЛКСМ-нын обкомынын Дипломдорыла мындый коллективтер кайралдатылар: «Горно-Алтайскјуртстройтресттин» 1127 ПМК-зында малярлардын бригадазы (бригадири Августа Милитеевна Зяблицкая), Горно-Алтайскта кийим көктөөр фабриканын 10-чы номерлү бригадазы (мастери Мария Филатовна Пирожкова), јуртхозяйстванный ченемел көргүзер Горно-Алтайский станциянын Маймадагы отделениезинде 1-кы номерлү бригадазы (бригадири Августа Егоровна Михайлова), культуранын Эликманардагы комплексинин коллективи (башкараачызы Августа Ефимовна Польских) ле өскөлөри де.

Общественный производствонун бөлүктеринде ишке күч чыдаар үй улустун 85 проценти туружып јат. Албаты-хозяйстводо иштеп турган үй улустун үлүзи 65 процент.

Областьта үй улустун ортозынан коллективтерде јаан тоомјылу, керекти јакшы билер көп башкараачы ишчилер өзүп чыккан. 60-нан ажыра үй улус предприятиелердин, колхозтордын ла совхозтордын башкараачылары, баш специалисттери, 618 кижии јуртхозяйстванный производствонун специалисттери болуп иштегилейт, 205 үй кижии баштамы ла цеховой партийный организациялардын качыларына тудулган.

Үй улус јангыс ла албаты-хозяйствонун башка-башка бөлүктеринде иштеп турган эмес, је анайда ок государственный јаннын органдарынын ижинде эрчимдү турушкылайт.

1975 јылда июнь айда ишкүчиле јаткандардын депутаттарынын јербойындагы Советтерине выборлор өткүрилерде, ишкүчиле јаткандардын депутаттарынын Алтайский краевой, Горно-Алтайский областной, районный, јурт ла поселковый Советтердин депутаттарына 1258 үй кижии эмезе бастыра депутаттардын 44,6 проценти тудулган.

Краевой Советке областьта трахоматозный диспансердин баш врачы Тамара Андреевна Каташ, Шебалиндеги совхозтын ан өскүреечизи Галина Борисовна Туйденова, областной советтин депутадына типографиянын печатницазы Лидия Тимофеевна Стародубцева, Кара-Кокшодогы агашпромхозтын лесничийи Вера Дорофеевна Быстревская ла өскөлөри де тудулгандар.

Јурт Советтердин председателдери болуп канча јылдардын туркунына Манжерокто Зинаида Павловна Матыцина, Тондошкада Анна Лаврентьевна Трапеева, Чаган-Оозында Александра Михайловна Егорова ла өскөлөри де иштегилейт.

Олор ишкүчиле јаткандарды алынган социалистический мол-
јуларды бүдүрери, школдордын, интернаттардын, медицин-
ский, дошкольный учреждениелердин ижин, јурттарда јаткан
улусты садула, культурала јеткилдеери учун, јурттардын бү-
дүмин јарандылары јанынан јаан иштер өткүргилейт.

Советский үй улус науканы өскүрерине јаан јөмөлтөзин
база јетирет. Јаңыс ла бистин областта 27 үй кижии наука-
лардын кандидаттарынын ученый степендерин алган. Олор
педагогический, научный ла общественный иштерге көп ийде-
күчин, эрчимин салып иштегилейт.

Научно-технический революция элбеде јенү алганыла кол-
бой, промышленный ла јуртхозяйственный производстводо
автоматический линиялар өткүрери, уур иштерди механизми-
ровать эдери там ла элбеп, производстводо үй кижинин ижин
там ла јенилтти.

Онынчы бешјылдык үй улустын иштеер ајалгазын ла ја-
дын-јүрүмин јарандыларына килемјини там ла элбеткениле
аңыланып јат. Темдектезе, школго јүрер јажы јеткелек бал-
дардын учреждениелерин тудар, ајыл ичинде иштерди је-
нгилтерин јеткилдеер аргаларды элбедери көрүлген. Анайда
ок аш-курсақ белетеер предприятиялерде, саду өткүрер ле
бытовой јеткилдеер организациялардын обороды элбедилер.
Кийим јунар машиналарды, холодильниктерди ле өскө дө
культурно-бытовой товарларды эдип чыгарары јылдын ла
көптөөр. Олор ончозы советский үй кижинин ајыл ичинде
иштерин чик јок јенилтер.

Је үй кижии кандый ла иште болзын — министр бе, уй
саачы ба, директор бо, бөс согоочы ба, профессор бо, кол-
хозчы ба — ол јер үстинде база бир эн јаан каруулу, агару
иш бүдүрип јат. Ол — эне, коммунизмнин келер өйдөги чын-
дык строительдерин өскүрип-чыдадып, ајыл-јурттын ичин
башкарып јаткан кижии.

Онын да учун партия ла башкару үй кижии общественный
ишти ле эне болгон ижин тен-тай бүдүрер јарамыкту ајалга
төзөөрине чылаазыны јок килемјии јетирип јат.

Үй кижинин Телекейлик јылында эненин ле баланын су-
кадыгын корырын јарандылары, медицинский ле балдардын
учреждениелеринин материально-технический базазын тыгы-
дары, иштеерге јарамыкту ајалга төзөөри, үй кижинин бы-
товой јадын-јүрүмин ле амыраарын јарандылары јанынан
көп иштер өткүрилген.

Туулу Алтайда Герой эне деп ат адалган медальдарла
мундар тоолу үй улус кайралдаткан.

Јербойындагы Советтер, олардын јаантайын иштеер комиссиялары, депутаттар үй улустын иштеер айалгазын жарандыларына, дошкольный учреждениелерди элбедерине ајаруны ла килемјини күнүн сайын јана баспай јетирер учурлу. Садуны, общественный аш-курсақты белетеер, бытовой јанынан јеткилдеер предприятелердин, медицинский ле культурный јеткилдееринин ижин төзөөрдө, иштеп турган үй улустын некелтелерин ле сурактарын јаантайын ајаруда тудар керек.

Бистин мактулу үй улус албатынын жаркынду жүрүмин ончо јанынан јеткилдеерине онынчы бешјылдыкта бастыра ийде-күчин ууландыларында, Улу Октябрьский социалистический революциянын 60 јылдыгын бийик једимдерле уткырында алаңзу јок.

ОБЛАСТЬТЫН СТРОИТЕЛЬДЕРИНИН ЗАДАЧАЛАРЫ

Албатынын хозяйствозын өскүреринде төс керектердин бирүзи капитальный строительство болуп јат деп, КПСС-тин Төс Комитединин 1976 јылда октябрь айдагы Пленумында нөкөр Л. И. Брежнев айткан.

Анайда айтканы бистин областытагы керектерден јарт көрүнөт. Туулу Алтайда калганчы јылдарда албаты-хозяйствонын өзүми текши тынгыганыла кожо строительство база бийик тебүлерле тыгый берди.

Областытын строители 1976 јылда 36 млн. 605 мун салковойдын капитальный иштерин бүдүрдилер. Мынызы 1975 јылдагызына көрө 105% болды. Текши кеми 28 мун квадратный метр улус јуртаар туралар ла 832 үренчик үренер үч школ тудулган. Горно-Алтайск городто технологический техникумнын туразы, Акташта балдардын сады, Шебалиндеги совхозто клуб бүткен. 3100 уй ла 37 мун кой турар кажаандар ла өскө дө көп јуртхозяйственный объекттер тудулды.

Бистин областытын јериле 195 километр электролиния өткүрилген, 18 километр государственный јол, Горно-Алтайск городто ло аймактардын төс јурттарында 7 километр оромдор асфальтталган.

Онынчы бешјылдыктын баштапкы јылында областытын бир кезек строительный организациялары јакшы једимдерге једип алган. Темдектезе, «Связьстрой» тресттин 615-чи ПМК 1976 јылдын производственный программазын 104 процентке

бүдүргөн. «Алтайцелинмонтаж» тресттин 205-чи ПМК 103 процентке, агаш хозайствонун управлениенин Горно-Алтайский СМУ 101 процентке бүдүргөн. Бу организациялар планга үзери 100 мун салковойдын капиталный строителъствоzyn бүдүрдилер.

Je оныла коштой бистин областъта строителъствоны текши тѳзѳгѳнинде једикпестер барын темдектеер керек. Областътын капиталный строителъство аайынча ѳткѳн јылдагы планы 86 процентке бѳткен. Капиталный строителъство берилген акчадан 5 млн. салковойдон ажыразы јетире тузаланылбады. Капиталный чыгымдарды тузаланар пландарды Майма, Шебалин, Турачак аймактар ла Горно-Алтайск город бүдүрбедилер. Производственный, культурно-бытовой учурлу объекттер, текши ѳредѳлѳ школдордын тураларын тудар иштер тын сондогон. Областъта подрядла иштеп турган строителъный организациялар јабыс кеминде иштедилер. Подрядла бүдүрер иштердин планы ѳткѳн јылда областъта јѳк ле 93 процентке бѳтти. Онын алдында ѳткѳн 1975 јылдагы кемине кѳрѳ 99 процент болуп јат.

ѳткѳн јылда анчадала «Горно-Алтайскјуртстрой» тресттин коллективи коомой иштеген. Генеральный подряд аайынча 1976 јылдын планын трест јѳк ле 88 процентке бүдүрген. Катунский ПМК-1105, Ондойдогы ла Кѳксуу-Оозындагы хозрасчетный участоктор ло строителъный иштердин механизациязынын управлениеzi ѳткѳн јылда производствонун кемин 30 процентке јабызаттылар.

«Горно-Алтайскјуртстрой» тресттин строителъный организацияларында озочыл ченемел коомой таркадылат. Олордо кичѳ механизациянын средстволоры ас тузаланылат, строительно-монтажный иштердин чындыйы јабыс, ишмекчилер јакшы иштегедий ле јуртап јаткадый јарамыкту айалга јеткилделбей туру.

Капиталный строителъстводо јаан иштерди бүдүрерин тѳзѳрдѳ стройкалардын башкараачылары ла партийный организациядары ѳдѳп јаткан јылда кыйалта јок бѳдер эдип пландалган объекттерге бастыра ајаруны ууландыраы керектѳ.

Бистин областъта строителъствоны элбедерине јаан једикпес-тутак болуп, строителъный организациялардын бойлорынын базыы артып јат. Элден озо бѳгѳнги кѳнде бар ийделерди канча ла кире тыгыда тузаланар керек. Областъта кѳп нургуны строителъный материалдарды берип турган те-

мирбетон эдимдердин Горно-Алтайсктагы заводунын бар аргалары коомой тузаланылат. Ого үзери строительдер бойлорында бар техниканы коомой тузаланат. Бүгүнти күнде бистин областта производственный учурлу объекттерди керамзит-бетоннон эткен панельдерден тудар арга бар. Же заказчиктерде технический документация жок учун, ол арга эмди тургуза тузаланылбайт. «Горно-Алтайскјуртстрой» трест кош көдүрер техника једишпей турганынан улам ол ишти бүдүрерге база белен эмес.

Белен эдимдерден јууп тудар иш бисте ол эдимдердин чындыйы коомой бололо, ого үзери андый строительнонын системазы јазалгалак учун јылбай јат. Эмди бисте промышленно-технологический комплектациянын јангы управлениези тзззлгзз. Бу управление бойынын ижин кичееп бүдүрер деп иженер керек. Белен эдимдерден јууп тударына көчсз, строительноны тын түргендедер эди.

Јербойында строительный материалдар эдери јанынан бисте једикпестер бар. Стройкаларда улай ла кумак, ооктогон таш, анчадала кирпич једишпей јат. Јылдын ла бис зскз городтордон 10—12 миллион кирпич экелип јадыс. Ол бистин областта эдил турганынан чик жок көп. Кирпич эдил турган јазалдар көп јылдардын туркунына тузаланганынан улам элентизи једе берген. Эмди Горно-Алтайсктагы кирпич эдил турган заводтын јазалдарын түрген јангыртары, анайда ок аймактарда сезонный заводтор тудары јаан учурлу задача боло берди.

Онынчы бешјылдыкта бистин областтын строительный базазын зскзурери ла тынгыдары јанынан элбек программа темдектелген. Туулу Алтайда строительный базаны тынгыдары керегинде партиянын краевой комитединин бюрозынын јззби бар. Ол јззптз јербойында строительный материалдарды тузаланары, строителство механизацияны тынгыдары, јангы технологияны таркадары јанынан бастыра бешјылдыкка элбек программа берилген. Партийный комитеттер, стройкалардын партийный организациялары КПСС-тин краевой комитединин бюрозынын бу јззбин бүдүрерине строителстводогы бастыра коммунисттерди көдүрер учурлу.

Строительный иштерди тынгыдары иштин чындыйын јарандыраыла, строительнонын баазын јабызадарыла кззнз колбулу. Эткен иштин чындыйы керегинде айдып тура, керектин экономический јанын алар керек.

Бистин областта строительный иштерди бүдүрип турган јерлер тзс строительный материалдарды эдил турган јер-

лерден сүреен ыраак болуп јат. Темдектезе, Кош-Агашта ла Оймон ичинде јаан стройка өдүп турган болзо, ого кыйалта јоктон керектү темирбетонный эдимдерди ле өскөзин де Горно-Алтайсктан тартып јетирерге келижип јат. Ол эдимдерди ле материалдарды автомашинала јетиргенде, баазы эки-үч катап бийиктейт. Темдектезе, Горно-Алтайск городто стенеге салган бир кубометр кирпичти јастыра деп јектейле јемирзе, чыгым 50 салковой болор, Көксуу-Оозы аймакта дезе онын чыгымы ас ла болзо 150 салковой болор. Айдарда тепин јерге чыгымдар көп болот.

Јөктү иш болуп турганы, строительный материалдарды — кирпичти ле өскөлөрин де — тартып апарып јадала, јолой үрөп, јылыйтып турганы строитељствонын баазын бийиктедер. Көп учуралдарда строитељствонын учы јаар акча божой берет. Темдектезе, «Горно-Алтайскјуртстрой» трест өткөн јылда пландалганына үзери 320 мун салковой чыгымду болды. Анайдарда, ол чыгымнын баазы кире строительный иштерди трест былтыр јетире бүдүрбеген болуп јат.

КПСС-тин XXV съезди ле партиянын Төс Комитединин октябрьский Пленумы иштин арбынын бийиктедери јанынан строитељдердин алдына јаан ла каруулу задачалар тургускан. Строитељствоны тыгыдар программаны иштеп турган улустын тоозын көптөтпөй, там астадып бүдүрери темдектелген.

Туулу Алтайга бу керек анчадала јаан учурлу, ненин учун дезе, бисте иштеер улус једишпей јат. Өткөн тогузынчы бешјылдыкта строитељстводо иштеп турган улустын тоозы астап турарда, иштин кеми бийиктеп турган. Андый болгоны бистин областьта строитељство өткүреринде тузаланылбай турган көп аргалар барын керелеп туру.

Онын учун стройкалардын партийный комитеттери, баштамы партийный организациялары, башкараачы ла инженерно-технический ишчилери ол аргаларды табып тузаланарын јеткилдеер, озочыл строитељдердин ижинин ченемелин таркадып, олардын эп-сүмезине ончо ишчилерди үредер учурлу.

Иштин арбынын јаантайын бийиктедери государственнй пландарды ла социалистический молјуларды бүдүретен ле ажыра бүдүретен төс арга. Темдектезе, јангыс ла «Горно-Алтайскјуртстройтресттин» строительный организацияларында иштин арбынын јүк ле бир процентке бийиктеткени строймонтажный иштердин кемин јылына 150 мун салковойго көптөдөр.

Бистин областьта строительный иштерде эмдиге јетире

болуп турган једикпес-тутактардын төс шылтагы — кадрларла, строителъстводо турушкан улусла коомой иштеп турганы деп айтса јастыра болбос. Бүгүңги күнде бу сүреен јаан једикпес болуп артып јат. Бу задачаны бийик кеминде бүдүрерге јашөскүримди строителъствого көптөдө тартып алары јанынан иштеер керек.

Јашөскүрим строителъствого келеле, иштеп көндүгө берери учун строителъный организациялардын башкараачы ишчилери ле партийный организациялары каруулу. Стройкага иштеерге баштапкы катап келген јиит уулга эмезе кыска кадрлардын бөлүгинде оныла куучындашканы, кожо иштейтен нөкөрлөри, иштегели удаган ла јажы јаан улус оны уткытаны, оның айлында јадын-јүрүми, ижи канайда башталганы — ончозы ол кижии оноң ары иштеп көндүгерине ле өзөрине јаан учурлу болуп јат. Шак ла бу айдылган керектерде бисте көп једикпестер бар, оның учун јиит строителъдерден көп улус јангы јерде узак иштебей туру.

Строителъстводо башкараачы ишчилерди ле баш специалисттерди талдаарына, оларды үредерине јаан ајару эдер керек. Бийик ле агылу орто үредүлү специалисттердин ортодо башкараачы иште турган, је бойының квалификациязын ла идейно-теоретический билгирин бийиктетпей турган коллективте тоомјызы јок башкараачылар база бар. Партийный комитеттер андый башкараачылардын алдына некелте тургузары керектү.

Областьтын строителъдеринин алдында бу өдүп јаткан онынчы бешјылдыкта элбек программа бүдүрерге келижер. Бастыра 200 млн. салковойго капиталный строителъство өткүрер керек. Ол тоодо јурт хозяйстводо 100 млн. салк. капиталный чыгым эдери пландалган. Көп акча мелиорацияның объекттерине берилген. Бешјылдыктын туркунына 7,5 мун гектар кыраларды сугаттаар, 200 мун гектар одорлорго суу берер, 3,8 мун гектар састарды кургадар, 33 мун гектар јерде јүзүн-башка культурно-технический иштер өткүрер керек.

Бешјылдыктын туркунына энергетиканың, өт ле сүт промышленностьтын, строителъный индустрияның ийдези тыныыр, автомобильный јолдор јазалар ла јангыдан өткүрилер.

Бу бешјылдыкта капиталный строителъствоның элбек программасын бүдүретени јангыс ла строителъдердин задачи эмес. Ол иштерди јенүлү бүдүрерге областьтын бастыра партийный организациязының ајарузы керек.

М. Копылов

ҮЙ УЛУСТЫҢ ЭРЧИМДҮ ИЖИ

«Бистин албатынын жаан керектерин айдып тура, ол керектерде совет үй улустын жаан учурын айтпаска болбос. Олордын творческий тапкырынын ла эрчимдү ижинин шылтуунда бистин Төрөлис жаан једимдерге ле јенүлерге једип алган» деп, КПСС-тин Төс Комитединин Генеральный качызы нөкөр Л. И. Брежнев партиянын XXV съездинде айткан.

1976 јылда бастыра орөөндө элбеген социалистический мөрөйдө жаан јенүлерге једип алганы учун Кош-Агаш аймакта 21 кижии башкарунын кайралдарын алды. Олордын ортозында үй де улус бар. Темдектезе, СССР-дин 50-чи јылдыгынын адыла адалган колхозтын койчызы, СССР-дин Верховный Совединин депутады нөк. Керексибесова Анна Михайловна Иштин Кызыл Маанызы орденле, Лениннин адыла адалган колхозтын койчызы нөк. Чингисова Болчондой Карановна Иштин Маанызынын III степеньдү ордениле кайралдаткан; «За трудовое отличие» медалды «40 лет Октября» колхозтын койчызы Мардьянова Айбы, «Кызыл Мааны» колхозтын койчызы Тадырова Еркен ле КПСС-тин XXI съездинин адыла адалган колхозтын койчызы Таханова Б. С. алдылар.

Аймакта 130 кижии «1976 јылдагы соцмөрөйдин јенүчили» медалла кайралдаткан. Олордын 13 % үй улус.

Бистин колхозтордо мал өскүреринде иштеп тургандардын тоозында кажы ла экинчизи үй кижии. Көп үй улус јакшы ижиле мактадат. Андыйлардын тоозында Иштин Магынын III степеньдү орденин тагынган Акчинова Вера, Таханова Боробала ла оонг до өскө улус.

Аймактын общественный жүрүминде эрчимдү турушкан, партийный, советский, профсоюзный организацияларда башкараачы ишке тудулган, анайда ок лектор, пропагандист, политинформатор ло агитатор болуп иштеп турган үй улусты агылу темдектеер керек. Олордын ортозында КПСС-тин обкомынын членине көп јылдардын туркунына тудулып келген СССР-дин 50 јылдыгынын адыла адалган колхозтын озочыл колхозчызы нөк. Таханова Б. Б., КПСС-тин райкомынын бюрозынын членине тудулган Таханова Т. Н., ВЛКСМ-нин райкомынын бюрозынын членине тудулган Самегова В. Л. ла оонг до өскө көп үй улустар общественниктер болуп иштегилейт.

Көп јылдарга иштеп келген, ченемели көп малчылар на-

ставник болуп, мал өскүрер уур ишке јинт ишчилерди таска-
дып тургандарын аңылу темдектеер керек. Наставник болуп
көп жылдардын туркунына СССР-дин 50 жылдыгынын
адыла адалган колхозто нөк. Мандышканова Чегрен иштеп
келди. Койчынын ижине Чегрен бойынын кызын Светлана-
ны үредип алган. Светлана эмди бойы озочыл койчы. Калган-
чы выборлордо ишкүчиле јаткандардын депутаттарынын
областной Соведине депутат эдип тудулды.

Аймакта көп үй улус школдордо, медицинский учрежде-
ниелерде, албатыны бытовое јеткилдееринде, культпросвет-
учреждениелерде иштеп јадылар.

Калганчы жылдарда көп үй улус башкараачы ишке ту-
дулган. Олордын ортодо нөк. Балгинбаева Р. К. — рай-
больницанын баш-врачы, нөк. Тюхтенева Н. Е. — аймак-
исполкомдо пландаар бөлүктин заведующийи, нөк. Емелья-
нова А. В. — райбиблиотеканын заведующийи, нөк. Его-
рова А. М. — Чатан-Оозындагы јурт Советтин председатели,
нөк. Поносова Л. М. — аймакисполкомнын культура бөлү-
гинин заведующийи, нөк. Манышева Н. И. — аймакта
госбюджеттин баш инспекторы, нөк. Сабиева С. И. —
райононын баш инспекторы, нөк. Садыкбаева Н. Б. —
КПСС-тин райкомында партучеттин секторынын заведую-
щийи ле өскө дө көп нөкөрлөр.

Көп үй улус ла кыстар Советтердин депутадына тудула-
ла, избирательдер берген јакылтаарды ак-чек бүдүрип
турулар. СССР-дин 50 жылдыгынын адыла адалган кол-
хозтын койчызы нөк. Керексибесова А. М. СССР-дин Вер-
ховный Совединин депутадына тудулган. Калининнин адыла
адалган колхозтын койчызы нөк. Кобдобаева Рапия —
ишкүчиле јаткандардын депутаттарынын краевой Сове-
динин депутады. «Путь к коммунизму» колхозтын койчызы
нөк. Нурсолтанова Н. — ишкүчиле јаткандардын депутат-
тарынын областной Совединин депутады. Ишкүчиле јаткан-
дардын депутаттарынын јурт ла аймакный Советтерине
депутат эдип јүстөг ажыра үй улус тудулган.

Бистин ороондо энелер јаан тоомјыда. Көп балдарлу
энелерди башкаруу ордендерле, медальдарла кайралдап јат.
Кош-Агаш аймакта көп балдарлу 840 эне бар. Олордон
134 кижиге медальдарла кайралдалды. 67 үй кижиге герой
эненин мактулу ат-нерези адалган. Олордын көбизи обще-
ственный иште турушканча.

«Путь к коммунизму» колхозтын колхозчызы герой-
эне Кожабаева Нургами 12 бала табып чыдаткан.

Уулы Кожабаев А. А. «Горно-Алтайсксуустрой» тресттин ПМК-зында баш экономист. Экинчи уулы база Кожабаев А. А. — «40 лет Октября» колхозто ферманын заведующийи. Уулы Н. А. Кожабаев Барнаулда строительдердин техникумында үренип јат. База бир уулы М. А. Кожабаев — шофер. Кызы Б. А. Кожабаева төрөл колхозында иштеп јат. Арткан балдары — школдын үренчиктери.

Бойлорынын балдарын чыдатканыла коштой колхозтордын эрчимдү ижинде герой-энелер: Есенжарова Армия, Чакганова Назига («Путь к коммунизму» колхоз), Нурсолтанова Кауар, Картабаева Чарида (СССР-дин 50 жылдыгынын адыла адалган колхоз), Чиндакаева Болчокмой («Кызыл Чолмон» колхоз) өскөлөри де туружып јадылар.

Аймакта көп улус художественный самодетельностьто, общественный организациялардын ла обществолордын ижинде эрчимдү турушкылайт. Үй улус эдип турган оок ло јаан керектерде аңылу јерде үй улустардын Советтери туруп јат.

СССР-дин 50 жылдыгынын адыла адалган колхозто үй улустын Совединин ижин коммунист нөк. Челтенова Д. М. башкарып јат. Советте иштейтен план бар. Өткөн јылда тогус катап јуун өткөн. Ол јуундарда үй улустын ижиле, балдар чыдадарыла колбулу ла өскө дө сурактар шүүжилген.

Бүгүңги күнде аймактын үй улузы, бастыра ишкүчиле јаткандарла кожо улу Октябрьдын алтанынчы јылдыгына учурлалган социалистический мөрөйдө туружып, 1977 јылдын ла бастыра бешјылдыктын пландарын өйинен озо бүдүрери учун эрчимдү тартыжып баштадылар.

К. Сакитова

МЕЛИОРАЦИЯ — БИЙИК ТҮЖҮМНИНГ ТӨЗӨЛГӨЗИ

КПСС-тин Төс Комитединин майский (1966 јыл) Плenumынан бери бистинг ороондо мелиорация сүрекей элбеген. Онын төс амадузы јуртхозяйственный продукталар иштеп аларын элбедер айалгалар төзөөри болуп јат. Государство бу керекке ондор миллиард салковойлорго турар чыгым эткен. Бистинг ороондо јер сугарар јаан системалар төзөлгөн. Миллиондор гектар састар кургадылган, күйгек јерлер суга-

рылган. Өлөң чабар ла одор јерлер јарандырылган. Мелиоративный иштер өткүргени кезик јерлерде түжүмди эки катаптаң көптөдөр арга берген. Тогузынчы бешјылдыкта јер ижинин продукциязынын 25 проценти мелиорация өткүрилген јерлерден алылган.

Майский Пленумнын јөби бистинг де областта мелиорация өткүрерин элбедерине јаан камаанын јетирген. Тогузынчы бешјылдыктын туркунына бистинг область мелиоративный иштерге капиталный вложениеден 10 миллион салковойдон ажыра акча чыгымдаган. Кош-Агаш, Турачак, Майма, Көксуу-Оозы, Ондой, Шебалин ле өскө дө аймактарда јер јарандыраына ууландыра элбек иштер өткөн. Мелиорация өтпөгөн бир де аймак јок.

Мелиораторлордын мергендү ижинин шылтузында анча дала Кош-Агаш аймактын колхозторы общественный малга азырал белетеерин эки катапка көптөдөр аргалу боло бердилер. Калганчы беш јылга аймак өскө јерлерден өлөңлө салам тартатанын чек јоголткон. Мында јер сугарар системалар төзөп, минеральный удобрениелер тузаланып, ишти механизировать эткени сүрекей тузалу болды. Анайда Кош-Агаш аймактын кату айалгазында да бийик түжүм алар аргалар барын колхозчылар јарт көрүп алгандар. 1976 жылда сугарган кажы ла гектар кырадан аймак орто тооло 21,6 центнерден зеленка алган. Былтыр аймактын белетеп алган азыралы сегизинчи бешјылдыктын кажы ла жылында орто тооло белетегенинен эки катапка көп болды. Былтыргы белетеген азырал 1975 жылдагызынан 40 мун центнерге көп.

Тогузынчы бешјылдыктын туркунына Чуйдагы ла Курайдагы чөлдөрдди сугарар системалар төзөлгөн. Бар-Бургузындагы, Кызыл-Таштагы, Тархатыдагы, Жыланаштагы системалардын болужыла сугарган јерлерде түжүм тын бийиктеп, одорлор до өлөңир болуп туру. Государствонын јаан болужынын шылтузында СССР-дин 50 јылдыгынын адыла адалган, «Кызыл Чолмон», «40 лет Октября» колхозтор азырал белетеерин калганчы јылдарда үч катап көптөткөндөр. Чапаевтинг адыла адалган колхоз былтыр 15,2 мун центнер өлөң белетеп алган. Мелиорация өткүргелек тужында ол јаан ла болзо, 5—8 мун центнерден өлөң белетейтен болгон. Колхозчылар нөк. Мизанов Сайрал, Джикенов Даумет квалификациязы бийик јер сугараачылар боло бергендер. Темдектезе, олар 150 гектар јер сугарала, онын кажы ла гектарынан орто тооло 34 центнерден зеленка алган.

дар. Туйук-Суу деп жерде сугарган кажы ла гектар жерден 59 центнерден зеленка алылган. Бу колхозто былтыр олӧн иштеп алар баа аймакта эн ле жабыс болгон. Жартап айтса, колхоз олӧн иштеп алар бааны пландалганынан эки катапка жабызаткан.

Курайдын чӧлинде жаткан XXI парсъездининг адыла адалган колхоз 617 гектардын кажы ла гектарынан былтыр 20,6 центнерден зеленка алган. СССР-динг 50 жылдыгынын адыла адалган колхозтын жер сугараачылары Тархатыдагы системанын суузын тузаланып, кажы ла гектардан 29 центнерден зеленка алгандар. Кош-Агаш аймактын колхозторы сугарган жердин кажы ла гектарынан жерлик олӧнди 6 центнерден ала 11 центнерге жетире алып турулар. Кош-Агаштын айалгазында бу сӧрекей бийик једим болуп јат.

Калганчы эки жылга жер сугарарында «ДДН-70», «КИ-50», «Волжанка» деген агрегаттарды тузаланары элбей берди. Ол жер сугараачылардын ижин тын јенгилткен деп айдарга јараар. Бу јанынан областта Кош-Агаш аймактын колхозторы эн јаан једимге јеткендер. Темдектезе, областтын жер сугарар бастыра агрегаттарынын ӱч ӱлӱзининг бирӱзи Кош-Агаш аймакта. Онын колхозторы жер сугарарында аңылу агрегаттарды тузаланарына јаан ајару эткилейт.

Анчадала састарды кургадып тузаланарынын учуры бистинг областта сӧрекей јаан. Сас јерлер озодон бери калас јаткан. Туулу Алтайда анайда калас јаткан састарды кургадып тузаланары калганчы жылдарда элбеген. Кан-Оозы аймактын мелнораторлоры Амурдагы совхозтын јеринен 988 гектар сас кургаткандар. Амурдагы совхоз 1976 жылда кургаткан састаң 715 гектар јерди тузаланган. Онын 300 гектарынын кажы ла гектарынан 127 центнерден олӧн сенажтаган, 415 гектарынан жаңыс жылга ӧзӧр 23,7 центнерден зеленка алган. Бу кожолта кӧп азырал белетеп алар јаан арга болуп јат.

Ӗрӧги айдылганы мелнорацияны мынан да ары элбеде ӧткӱрер право берип туру. Је областтын кезик хозјайстволорынын башкараачы ишчилери ле специалисттери мелнорация ӧткӱрерине ајаруны ујаададып турганы бар. Шак ла онон улам 1976 жылда жер сугарар 156 агрегаттан јӱк ле 78 агрегат иштеген. Ондой аймакта 44 агрегаттан јӱк ле 10 агрегат иштеген. Кан-Оозы аймактын хозјайстволорында он бир агрегат калас туруп калган. Улаган аймакта Ждановтын адыла адалган колхоз государствонын болужыла жер сугарар Улары деп адалып турган система эдил

алган болгон. Је оны тузаланары сүрекей коомой өткөн. Көксуу-Оозы аймактын бир кезек хозййстволорында јер сугарар агрегаттар калас турган.

Хозййстволордын башкараачы ишчилери ле специалисттери мелиорация өткүрерине, анайда ок јер сугарарын элбедерине ајаруны тыгыдар учурлу. Оны кичееген јерлерде тўжўм бийиктеер, общественный малга азырал белетеери элбеер, малдан продукталар иштеп алары көптөөр. Ол хозййстволорго көп кирелте алар арга берер. Мелиорация өткүрип, јер сугарып, тўжўмди тыг бийиктеткен хозййстволордын ченемелдерин тузаланарын элбеде тўзөөр лө өткүрер. Ол јерди сугарарын бастыра бар аргаларла өткүрер, сугарар јерлерди элбедер, оок суулардын бастыразын јер сугарарына тузаланар айалга тўзөөр.

Јер сугарар агрегаттарды ажындыра ремонтп белетеп койор, оларды иштедетен јерлерине јетирип, кондырар, бригадалардын ла звенолордын колына табыштырар, јер сугарар улусты эмди ле көстөп койор. Сугарып турган јерлерде тузаланар минеральный удобрениелерди јеткил белетеп алар, каналдарды ла суактарды арутап, гидросооружениелерди бастыразын ажындыра јазап койор керек. Башкараачы кажы ла ишчи, кажы ла специалист мелиорация өткүрген кажы ла гектарды кирелтелү тузаланарын өткүрер ле тўзөөр учурлу.

И. Лесных

АСТАМДЫ ЛА АРБЫНДЫ БИЙИКТЕДЕР

«СССР-динг албаты-хозййствозын 1976—1980 јылдарда өскүрер тос ууламјылары керегинде» КПСС-тин Тос Комитетинин XXV съездинин јараткан јобинде албаты-хозййствонин бастыра бөлүктеринде иштин арбынын ла астамын көдүрерине јаан ајару эдилген.

Малдын тын тоозын көптөдип, онын продуктивнозын бийиктедер, кажы ла иштеп алган продукцияга ас акча-јөөжө чыгымдап, јаан кирелте алары — онынчы бешјылдыктын тос амадузы болуп јат.

Бүгүн, јуртхозййственный производството науканын ла техниканын једимдерин элбеде шингидип турган өйдө, јурт јерлерде акча-јөөжөни материальный ла өскө дө аргаларды астамды ла иштин арбынын бийиктедерине ууландыары јаан учурлу керек болуп јат.

КПСС-тин XXV съездинин материалдарында производствонун астамын ла иштин арбынын бийиктедерине аңылу аяру эдилген. Мыныла колбой, журт хозяйстводо иш канча кире тузалу болгонын, онын астамын көргүскен чотошты жагыс ла башкараачылар эмес, је кажы ла кижы билери сүрекей керектү.

Албатыхозяйственный пландарды бүдүрер задачаларла, научно-технический өзүмди ичкерледер, журтхозяйственный производствоны кирелтелү эдериле колбой элбек иштер өткүрери ончо ишчилерден чотонуп, бар аргаларын жакшы, чокум билип турарын некеп јат.

Журтхозяйственный производстводо астамды ла арбынды көргүзетен кемдү эн ле озо анда иштеп алган продукциянын кеми, ого чыгарган акча-јөөжө, улустын салган ийде-күчи болор учурлу.

Журт хозяйстводо продукталарды эдип-чыгарарын көптөдөринин төс амадузы советский албатынын материалый ла культурный жадын-јүрүминин кемин бийиктедерине ууландырылып јат. Онын да учун бу сурак социалистический обществонун туура салбас аярузында болуп турганы јарт.

Калганчы он јылдын туркунына журтхозяйственный производствонун өзүминде јаан кубулталар болгон. Јерден ле малдан продукталар иштеп алар кеми областта үч үлүнун бир үлүзине, эт садары 1,6 катапка, түк — 1,4, ноокы — 3,5 катапка, аннын мүүзи 1,7 катапка өскөн. Öткөн беш-јылдыкта малдын бастыра продукталарын государственного садар пландар бүдүп калган. Тогузынчы бешјылдыкта эттин кеми, сегизинчи бешјылдыкка көрө, 30,6, түк 15,7, ноокы 86,4, аннын мүүзи 40 процентке көптөгөн.

Андый кубулталар журт хозяйстводо интенсификацияны элбеде өткүргенинин, капитальный чыгымдардын кемин көптөткөнinin шылтузында болгон. 1965 јылдан ала төс акча-јөөжөни чыгымдар баа 2,5 катапка бийиктеген.

Је бистин областта бар аргаларды јетире тузаланбай турганысты темдектебеске болбос. Экономикада бир канча көргүзүлер јанынан темдектелген амадулар бүтпей калды. Эт ле сүтти иштеп алары, оны государственного садары, койлордын ла эчкилердин, јылкылардын тын-тоозын көптөдөр пландар бүтпей калганын чочыдулу керек деп темдектеер керек.

Астамду иштеери журт хозяйстводо јаан учурлу керек болуп јат. Мында эн ле ајаргадый керек јерден ле малдан

алатан продукциянын иштеп алар баазын жабызадып, көп кирелте аларын кичеери болуп јат.

Бийик чыңдый — государствого садып турган јуртхозяйственный продукталардын баазын бийиктедер аргалардын бирүзи. Областьтын хозяйстволоры боркы түк, күчи уйан мал садып турганынан канча кирези шорлонып турганы јарт.

Экономический көргүзүде астамды ла иштин арбынын бийиктедери, оны јуртхозяйственный производствонун кажы ла бөлүгинде тузаланары тун учурлу керек. Мыныла колбой онынчы бешјылдыкта јурт хозяйствонун өзүминде болотон керектерди темдектеерге јараар.

Областьта јурт хозяйствоны 1976—1980 жылдарда өскүрер план аайынча государствого 145,7 мун тонна эт, 209,1 мун центнер сүт, 146,2 мун центнер түк садары пландалган.

Бу бешјылдыкта, өткөн бешјылдыкка көрө, эт, сүт, түк, картошко садары чик јок элбедилер. Кажы ла койдон түк кайчылап аларын 2,3 килограммга јетирер, бир уйдан эки муннан ас эмес сүт саап алар задача тургузылган.

Общественный производодо иштеп турган улустын јадын-јүрүмине, иштеер ајалгазын јарандыраарына јангы бешјылдыкта јаан ајару эдилер. Колхозтордо ло совхозтордо иштин арбыны 27,6 процентке бийиктедилер, јурт хозяйствого мундар тоолу специалисттер ийилер.

Ю. Секачев

ИШМЕКЧИ КЛАССКА — ЈАКШЫНАК СОЛЫНТА

КПСС-тин XXV съездинин албаты-хозяйствоны јарандыра өскүрери ле производствоны технический јанынан там ла бийик кемине көдүрери керегинде тургускан задачалары билгири бийик ишмекчилерди белетеерине ајаруны элбедерин некеп јат.

Ишмекчи класска јакшынак солынта эдип јашөскүримди таскадарында профтехучилищелердин учуры сүрекей јаан.

Эмдиги өйдө бистин областьта бир городской ло эки јурт профессионально-технический училище иштеп јат. Анда 1,4 мун јашөскүрим үренгилейт. Ого үзери Горно-Алтайсктагы кооперативный профтехучилищеде, анайда ок Бийсктин саду училищезинин филиалында 450 кижии үренип јат. Бастыра профтехучилищелер иштеп баштаган өйдөн ала

16 мун 100 билгир ишчилерди, ол тоодо тогузынчы бешжылдыкта 4353 строительди, механизаторды, садучыларды ла общественный аш-курсак белетеер ишчилерди үреткен.

Профессионально-технический училищелерди үренип божоткон көп тоолу јиит ишчилер производствонун озочылдары, коллективтердин башкараачылары боло бердилер.

Алдында 28 номерлү ГПТУ-да үренген, эмди СПМК-1127-де иштеп турган Л. Князева, Е. Норкина, А. Круинов, Т. Пшунова, Т. Злобина, Л. Вдовина социалистический мөрөйдун јенгүчилдеринин знактарыла кайралдаттылар. 1127 номерлү СПМК-нын ишчизи, ишкүчиле јаткандардын депутаттарынын краевой Совединин депутады Е. Т. Пустогачева, 190 номерлү ГМК-нын штукатуры, ишкүчиле јаткандардын депутаттарынын областной Совединин депутады Е. Д. Сысоева, 1106 номерлү ПМК-нын каменщиги, ишкүчиле јаткандардын депутаттарынын городской Совединин депутады С. Суртаев бойлорынын коллективтеринде јаан тоомјылу ишчилер, «Знак Почета» орденнин кавалери, КПСС-тин обкомынын членине кандидат. Ондой аймакта XXIV партсъездтин адыла адалган колхозтын механизаторы К. О. Мамыевтин ады-јолы Туулу Алтайда текши јарлу.

Бу калганчы јылдарда үредүлү заведениелердин үредү-материальный базын тыгыдары јанынан јаан иш өткүрилген. 28 номерлү ГПТУ-нын ла эки номерлү СПТУ-нын комплектери табыштырылган. Анда 1020 кижии үренер аргалу. Бу училищелер орто үредүлү јиит ишчилерди белетеери јанынан јаан учурлу иш өткүредилер. Горно-Алтайскта кооперативный профтехучилищенин кеми элбедилген. Бийсктин саду училищезинин ле 28 номерлү ГПТУ-нын филиалдары тözөлгөн. Үредү-таскаду ишти өткүрерине технический болушту јазалдарла јеткилдеери элбеген. Эмди профтехучилищелерде 23 киноаппарат, 15 магнитофон, 15 телевизор, 22 проигрыватель бар. Үредү өткүре 60 кабинетти, 9 мастерскойды, 10 лабораторияны јарандыра јазаган. Профтехучилищелерде общежитие, спортивный залдар, столовыйлар бар.

Јурт профтехучилищелерде башка-башка танмалу 72 трактор, 13 комбайн, 106 јуртхозмашина, 17 автомобиль бар.

Профтехучилищелерди бийик үредүлү үредүчилерле јеткилдеерине јаан ајару ууландырылат. Анчадала үредүчилер Г. В. Привалова, А. В. Стахнев, В. С. Карнаух, Г. Г. Шестакова, З. М. Воронина, производственный үредүнин мастерлери Ф. И. Едикеев, В. А. Минеев, В. Н. Ватутин, А. С. Злобин ле онон до өскөлөри јакшы иштеп турулар.

28 номерлү ГПТУ-да (директоры нөк. В. И. Запрудаева, парторганизациянын качызы нөк. Р. А. Чучканов), кооперативный училищеде (директоры нөк. А. К. Петров, парторганизациянын качызы нөк. П. В. Чайка) үредүчилердин коллективтери үренчиктерге терең билгирлер берерине, теоретический ле производственный үредүнинг урокторында технический аппаратураларды элбеде тузаланарына јаан ајаруны ууландырып турулар. Бу училищелерде үредүде сондоп турган үренеечи јок. Анда идейно-таскадулу иштер бийик кеминде тözөлгөн. 28 номерлү ГПТУ-да Лениннин залы, иштин ле јуу магынын залы кееркедилеп јазалган. Үренеечилер јуунын ла иштин магынын јерлерине походко јүрүп, Ада-Төрөл учун Улу јуунын туружаачыларыла, областьтын озочыл ишчилериле туштажулар өткүрип турулар. Улу Октябрьский социалистический революциянын 60 жылдыгына учурлалган социалистический мөрөйдин итогторы улай ла көрүлет. Училищенин үредүчилеринин коллективи үренеечилерди бойларынын талдап алган профессиязына оморкооры јанынан јаан таскаду иш өткүредилер. Анда «Профессия аайынча эн артыгы» деп конкурстар, технический творчествонын күндери, городтын стройкаларына экскурсиялар, азыйда бу училищеде үренген ишчилерле туштажулар өдүп јат. Үренеечилерди эстетический ле физический јанынан тазыктыларына јаан ајару эдилет. Училищенин туразын, үредүлү кабинеттерди јарандылары бу коллективтин төс ајарузында. Партийный организация, үредүчилердин коллективи үренеечилердин амыраар ойин јаан тuzалу эдип өткүрерине кичеешип турулар. Училищеде амыраар күннин клубы иштейт, жүзүн-башка спортивный ойындар өткүрилет.

Јиит ишчилерди белетеерине некелте күннин күнге там ла бийиктеп туру. Бу јанынан областьтын профессионально-технический училищелеринде једикпестер јок деп айдарга болбос.

Бастыра үредүлү заведенкелерде үредү-таскаду иш өткүрерине керектү материальный база ончо јанынан јеткилделбеген. Ийинде 18 номерлү СПТУ-да үредүлү ле производственный помещениелер эскизи једип калган. Училищеде бойынын үредүлү хозяйствозы, ремонтный мастерскойы, јылу гараж, спортзал јок. Үредүлү кабинеттерде оборудованиелер эски, эмдиги ойдин некелтелерине келишпей јат. Үредүде технический эн-аргаларды тузаланарына ајару ас јетирилет. Училищенин башкараачылары урокторго ас жүргилейт, класста эмес ишти башкараарына ајару этпей турулар.

Шак ла мынан улам үренеечилердин үредүде алып турган билгирининге кеми жабыс болуп туру.

Бийсктеги саду училищенин ле ГПТУ-нын филиалдарынын кадрларын тыгыдары жанынан эмди де көп иш өткүрер керек.

Онынчы беш жылдыкта профтехучилищелердин коллективтеринин алдына жаан учурлу задачалар тургузылган. Училищелер албаты-хөзййствого билгири бийик 6 мунг 500 ишчи беле-теер учурлу. Бу мындый жаан задачаны бүдүрерге көп иштеерге келижер.

Профтехучилищелерди үренеечилерле бойынын ойинде жеткилдеери эмдиге жетире уйан төзөлгөн. 28 номерлү ГПТУ-нын ла 18 номерлү СПТУ-нын үредүчилеринин коллективтери бойлорынын үредүлү заведениелери керегинде пропаганданы жакшы төзөп албаганынан улам бу калганчы жылдарда училищелер үренеечилерди жеткил кемиле жууп албай турулар. Бу керекте жаан болушты областьтын текши үредүлү школдоры жетирип, үренчиктерди училищелерге ийер учурлу. Же андый ишке эм тургуза аяру ас жетирилет. Бир кезек школдордын директорлоры профтехучилищелерге үренип барарга күүнзеген үренчиктерге документтерди бербей турулар.

Үренеечилердин производственный практика өдөрине жаан аяру эдер керек. 28 номерлү ГПТУ-нын үренеечилери практиканы «Горно-Алтайсксельстрой» тресттин строительный объекттеринде өткүлөп жат. Же ологго керектү производственный ла бытовой аяалгалар төзөлбөгөн.

Партийный, профсоюзный, комсомольский организациялар, колхозтордын, совхозтордын, строительный организациялардын башкараачылары иит ишчилерди хөзййстволордо, стройкаларда артыргызарына жаан аярузын салар учурлу. Öткөн жылда үредүни божоткон механизаторлордын 40 процентине техника берилбегени учун олог өскө ишке баргылады. Шак ла оног улам өткөн жылда областьтын хөзййстволорынан 650 механизатор иштен чыккан.

КПСС-тин XXV съезди кажы ла советский кижы бойынын общественный молжулу керегин жарт ондоп, жүрүминде тузалу болор учурлу деп темдектеген. Бу мыныла колбой профтехучилищелердин партийный организацияларынын, инженерно-технический коллективтеринин таскаду ижининге кеми там ла бийиктеер учурлу. Ишмекчи класска жакшынак солынта беле-теери — бу ойдогги эн каруулу задачалардын бирүзи болуп жат.

У. Джазбаев

ЭНГ ЛЕ КАРУУЛУ ИШТЕРДЕ — КОММУНИСТТЕР

Кан-Оозы аймактын ишкүчиле жаткандары онынчы бешжылдыктын баштапкы жылында промышленностьтын продукциясын садары жанынан албатыхозяйстванный планы 110,7 процентке бүдүргөн. Производствонун кеми, 1975 жылдагызына көрө, 16 процентке, иштин арбыны 8,9 процентке бийиктеген. Мынызы планда темдектелгенинен көп.

Журт хозяйствонун ишчилери государственного эт садары жанынан албатыхозяйстванный планы 103, сүттийин — 106,1, түктийин 114,1 процентке бүдүргендер. Общественный малга керектү азырал планнан ажыра белетелген.

Кан-Оозындагы сарју ла сыр эдер заводтын аңылу агаш-промхозтын коллективтери, партиянын XXII ле XXI съездинин адыла адалган, «Путь к коммунизму», «Путь Ильича», «Ленинский наказ» колхозтордын колхозчылары бойлорына алынган бийик молјуларын јенүлү бүдүргилеп, государственного планга үзери көп продукция бердилер.

Аймактын ишкүчиле жаткандарынын текши једимдерине строительдер, культуранын ла бытовой јеткилдештин, сукадыкты корыырынын, албаты үредүзинин ле өскө дө бөлүктердин ишчилери јакшынак кожолта эткендер.

Эмди аймактын ишмекчилери ле колхозчылары, бастыра эл-јон КПСС-тин Төс Комитединин јурт хозяйствонун сурактары аайынча Письмозыла, Улу Октябрьский социалистический революциянын 60 жылдыгы керегинде јөбиле, КПСС-тин Төс Комитединин, СССР-дин Министрлеринин Совединин, ВЦСПС-тин ле ВЛКСМ-нин Төс Комитединин Бастырасоюзный социалистический мөрөй керегинде јөбиле башкарынып, 1977 жылдын ла онынчы бешжылдыктын планын јенүлү бүдүрерине ууландырылган молјулар алынып, Бастырасоюзный социалистический Мөрөйдө турушкылайт.

Онынчы бешжылдыктын экинчи жылында аймактын колхозторынын ла совхозторынын ишчилери государственного 46700 центнер эт, 40200 центнер сүт, 7130 центнер түк, 38 центнер ноокы ла 2380 килограмм аңнын мүүзин садар, жылдын учында уй-малдын тоозын 15520, койлордын — 244000, эчкинин 14210, жылкынын — 8880, аңдардын 2830 тынга јетирер.

Малды кыштан јакшы чыгарары ла јаш малды коромјы јогынан чыдадып алары эмди партийный, профсоюзный, комсомольский организациялардын, советский органдардын, хозяйстволордын башкараачыларынын ла специалисттеринин эн каруулу задачасы болуп туру.

Эмди аймактын јурт хозыайствозында иштеп турган төрт мунга шыдар улустын 2500 кирези, коммунисттердин 57 проценти мал ижинде ле оны јеткилдеер иштерде туружат. Бу өдүп јаткан кыштын кату айалгазын ајаруга алып, көп турлуларда, уй саар бригадаларда, азырал белетеер цехтерде партийный ла партийно-комсомольский 20 группа төзөлгөн.

Партиянын XXII съездинин адыла адалган колхозтын јүстен ажыра коммунисттеринин 65 проценти мал кыштада-рыла колбулу иштерде иштегилейт. Олордын көбизи бийик једимдерлү иштеп, эрчимдү иштин јозогын көргүскилейт. Тем-дектезе, койчы Торбогошев Бачым өткөн јылда 665 тын койды королто јогынан кичееп, кажы ла 100 койдон 101 курааннан чыдаткан, кажы ла койдон план аайынча 2380 граммнан түк алардын ордына 2710 граммнан аларын јеткилдеген. Мал ижинде 17 јылдын туркунына иштеп турган койчы Бадакин Чарка кажы ла 100 койдон улам сайын 100—103 курааннан чыдадып, кажы ла койдон алып турган түктин кемин 2730 граммга јетирген. Өткөн јылда аймакта кажы ла 100 койдон ло эчкиден јүстен ло онон көп кураандар ла уулактар чыда-дып алган 15 койчынын ла эчки азыраачынын сегизи бу кол-хозто иштеп јат. Малга азырал тартып турган трактористтер база јакшы иштегилейт. Олордын ортозында механизатор-коммунист Кукаков Јолчы јакшы ижи учун Иштин магынын III степеньдү ордениле кайралдаткан.

Малды кичеери ле онын угын јарандылары јанынан иш кеминде јакшы төзөлгөнinin шылтузында колхозтын басты-ра малчылары бу бешјылдыктын баштапкы јылында кажы ла 100-эне малдан орто тооло 83 курааннан, 79 уулактан, 74 бозудан ла 85 кулуннан алып чыдаткандар. Колхозтын экин-чи номерлү бригадазынын малчылары дезе кажы ла 100 кой-дон 98 курааннан, 100 эчкиден 101 уулактан, 100 бееден 80 кулуннан алып чыдаткандар. Бир уйдан саап турган сүттин кеми орто тооло 2029 килограммга, койдон кайчылап турган түктин кеми орто тооло 2300 граммга јеткен. Бу једимдер колхозко государствого эт садарынын планын 103, сүттин — 106,1, түктин 114,1 процентке бүдүрер арга берген.

Аймактын озочыл койчылары Октябрьский Революция-нын, Иштин Кызыл Маанызы ла «Знак Почета» ордендер-дин кавалери коммунист Урматов Кару ла Социалистиче-ский Иштин Геройы коммунист Тоедов Јелмек кажы ла 100 койдон 130 курааннан, кажы ла койдон 2900 граммнан түк алып турулар. Бу озочыл иштү коммунисттер шеф-таска-даачылар болуп, јиит улусты мал ижине темиктирип, бийик

једимдерлү иштеерине үреткилейт. Тоедовтың үретен койчызы Н. С. Иртыев эмди үч жылдың туркунына алдынан бойы иштеп, бийик једимдерге једип алганы учун Иштин Магының III степеньдү ордениле кайралдаткан, эмдиги болушчызы Олег Инеев тоомјылу ишчи боло берди.

Партияның XXI съездинин адыла адалган колхозтын Озерныйдагы фермазының коллективи коммунисттер Тоедов Јелмектен, Шалдуrow Иван Тычиновичтен тем алынып, ферма ичинде кажы ла 100 койдон орто тооло 96 курааннан алар, планга үзери 690 мун кураан чыдадар, кажы ла койдон 2200 граммнан ас эмес түк алар, јоон койлорды 98,3 процентке корып алар, Улу Октябрьский социалистический революцияның 60 жылдык юбилейин иште бийик једимдерле уткуыр деп баштанкай эделе, аймактын бастыра койчыларын бу мөрөйгө кирижигер деп кычыру эткендер.

Озерныйдагы ферманың коллективинин бу кычырузын партияның Кан-Оозындагы райкомының бюросы јарадала, аймактын койчыларының ла эчки өскүреечилеринин ортодо социалистический мөрөй өткүрери керегинде јоп јараткан.

Бу кату кышта аймактын механизаторлары да бийик једимдү иштегилейт. Эң јакшы иштеп тургандардың тоозында механизаторлор Лидия Тихоновна Гарф, Петр Кириллович Какуткин, Михаил Батков, Леонид Панкратьев, Петр Яграшев, Дмитрий Степанович Загнибеда.

Аймакта ады-чуузы јарлу озочылдар көп. Темдектезе, ченемелдү шеф-таскадаачы Сергей Иванович Матин, Иштин Кызыл Маанызы ла «Знак Почета» ордендердин кавалери, герой-эне Кыма Бантовна Аларушкина бойлары эрчимдү иштеп тургандарыла коштой көп јиит улусты бийик једимдерлү иштеерине үредип турулар.

Былтыр аймакта 2754 ишмекчи ле колхозчы социалистический мөрөйдө турушкан, олардон 935 кижии бойының молјуларын темдектелген өйинен чик јок озо бүдүрген. Олардон 19 кижии ордендерле, 150 кижии «1976 жылдагы Бастыра-союзный социалистический мөрөйдин јенүчили» деп знака кайралдаткандар.

Бастыра бу иштерди коммунисттер тözöp ле башкарып, бойлары эрчимдү ле бийик чындыйлу иштин јозогын көргүс-килейт. Эмди олар малды јакшы кыштадары, јаш малды коромјы јогынан чыдадары, ноокы ла түк аларының пландарын јенүлү бүдүрери учун тартыжу өткүрип, Улу Октябрьдың 60 жылдык юбилейине јакшынак сый эдер амадулу иштегилейт.

В. Катучинов

ЮБИЛЕЙНЫЙ ЫЛДА КУЛЬТУРАНЫҢ УЧРЕЖДЕНИЕЛЕРИНИҢ ЗАДАЧАЛАРЫ

«Производствоның тузазын ла иштиң чыңдыйын көдүрери, онынчы беш жылдыктын жакылтаарын жеңүлү бүдүрери учун Бастырасоюзный мөрөй өткүрер керегинде» КПСС-тин Төс Комитединин, СССР-дин Министрлеринин Соединин, ВЦСПС-тин ле ВЛКСМ-нин Төс Комитединин жөби область-тын бастыра коммунисттерине ле комсомолдорына, бастыра ишкүчиле жаткандарына элбек социалистический мөрөйди оноң ары өткүреринин жаңы программазы боло берди. Мөрөйди пропагандировать эдери, онын бастыра ээжилерин жүрүмде бүдүрери учун тартыжу культураның кажы ла туразынын, клубтын ла библиотеканың ижинде төс керек.

Эң ле озо культишчилер бойлоры партия ла башкарунын бу документин жазап билип алала, оноң хозяйстволордын башкараачыларыла, парткомло, журтсоветле, комсомолдын ла профсоюзтын комитеттериле жөптөжип, бу жөпти жүрүмде бүдүрерин жеткилдеери жаанынан культураның учреждениелеринин болужыла өткүретен иштерди чокум пландап алар.

Бүгүңги күндеги задачалардын бирүзи ол жөптин төс ээжилерин ишкүчиле жаткан элбек калык-жонго жартаары болот. Клубтардын ла библиотекалардын ишчилери бу ишти өткүрерде, кажы ла бөлүк ишчилердин аңылу башкаларын билип турар учурлу. Андый иштиң ченемели культураның Эликманардагы комплексинде, Кош-Агаш аймакта Теленит-Сортогой журтта культураның Туразында, Кан-Оозында ла Кош-Агашта культураның районный Тураларында, Чаргыдагы ла Турачактагы библиотекаларда жуулган.

Жилбүлү ишти Улаганда Филарет Иванович Ябыков башкарган автоклуб өткүрип туру. Автоклубтын ишчилери жаантайын совхозтын турлуларында беседалар өткүрип, «Жуучыл листоктор» чыгаргылап, производствоның озочылдарын көдүрип, мактап турадылар. Мал төрөөр, ноокы тараар, азырал белетеер өйлөрдө улус эрте таңнан бозом энирге жетире иштегилейт. Же Ф. И. Ябыков андый өйлөрдө жаан аяруны жаңыс ла техникага, ишке жетирер эмес, же эң ле озо улуска, олардын иштеер айалгазына ла жадын-жүрүмине, күнүн сайын массово-политический ишти төзөп, өткүрерине жетирер керек деп бодойт. Ол малчыларды культура жаанынан жеткилдеер эп-аргаларды жаантайын бедрейт.

Экономиканың өзүмин оноң ары түргендедерине ле албатынын жадын-жүрүмин жарандыарга амадап, производствоның

тузазын ла иштин арбынын көдүрерине учурлаган Бастыра-союзный мөрөйди городтын ла журттардын ишкүчиле жаткандары акту жүректен жарадып ла жөмөп турулар. Текши жерлерде бийик социалистический молжулар алынадылар. Ишмекчи коллективтер «Чындыйдын бешжылдыгына — ишмекчинин бек сөзи», «Ишмекчинин баштанкайына — инженердин жөмөлтөзи», «Жиит ишмекчиге — таскадаачынын жедими» деген движениеге кожылып турулар. Областьта социалистический мөрөйдө 45 мунган ажыра ишчилер туружат, иштин арбынын бийиктедери жанынан танынан пландарды бүдүрери аайынча 9510 ишмекчи мөрөйлөжөт, акту творческий планла 1253 инженерлер, техниктер, журт хозяйствонун специалисттери иштеп жадылар. Улу Октябрьский социалистический революциянын 60 жылдыгына белетенериле колбой мөрөй жагыдан тын тебү алынды. Ого учурлай мергендү иштин вахталары, неделелери, декадалары өдүп туру.

Культуранын учреждениелери мөрөйдин итогторын элбеде жарлаарына бастыра бар эп-аргаларла болужар учурлу. В. И. Лениннин чыкканынан ала 100 жылдыгына белетенерле байрамдаар, Ада-Төрөл учун Улу жууда жөнү алганынын 30 жылдыгын темдектеер тушта клубтар социалистический мөрөйди элбедерине жөмөлтө эдер көп ченемел жууп алгандар. Бого мергендү вахтанын жөнүчилерин кереес вымпелдерле кайралдаары, оморды иштин магынын Календарине бичири, фото ло светотелеграммалар табыштырары, оос журналдар ла тематический энгирлер өткүрери кирип жат.

Мөрөйдин кажы ла бөлүгинде жагы озочылдар табылат. Жеткен једим керегинде тургуза ла јетирү эдери, озочылдын иштеги эп-сүмезин жарлаары бастыра ишчилерге бийик једимдерге једерге жөмөлтө эдер.

Маймадагы автоклуб саар уйлардын үүрлерине жүргенде, «Кажы ла кижн бойынын јеринде — экономист» деп плакат чыгарып, сүтти көптөдөрнин аргаларын көргүзет. Омор кажы ла уй саачы эмезе коллектив Горно-Алтайский ОПХ-да 1976 жылда кажы ла уйдан 3436 килограмм сүт саап алган Копылова Надежда Михайловна чылап иштеген болзо, кандый једимдерге једип алгадый аргалу деген түндештирү-плакат чыгарат.

Моральный жанынан јеткилдееринде озочылга учурлаган флаг көдүрери; механизатордын агрегадына чолмон жураары эмди де учурын жылытпаган. Мында эн ле учурлузы производодо кажы ла једимди коллективте улустын колбулары ажыра көргүзери, кандый ла тоонын ары жанында кижн тур-

ганын көрөри, онын иштеги ат-нерезининг ийдезин көргүзери болуп јат. Кош-Агаш аймакта Лениннинг адыла адалган колхозто Коткеновтордын династиязын уткып темдектеери јаан байрамдый өткөн. Коткеновтордын билези мал ижинде 500 жыл иштеген. Петр Коткенов кой өскүреринде бийик једимдери учун Иштинг Кызыл Мааны ордениле, онын үйи Матрена Коткенова Октябрьский Революциянын ордениле кайралдаткандар.

Октябрьдын 60 жылдыгына учурлап иштинг вахтазын белетеп өткүрер өйдө областыта элбек төзөмөлдү ле агитационно-пропагандистский иштер өткүрилип туру. Ондой аймакта Каракол јурттагы культуранын Туразында колхозтын јадын-јүрүмин көргүскен јараш ла јилбүлү выставкалар ла стендтер эдилген. Мынан тогузынчы бешјылдыктын пландары, онынчы бешјылдыктын баштапкы жылынын јакылталары канайда бүткенин, Ада-Төрөл учун Улу јууда турушкандардын, герой-энелердин, хозяйствонын эн артык улузынын фотојуруктарын көрөр аргалу. Кыскарта айтса, клуб колхозтын јадын-јүрүмин ле улузын көргүскен музей боло берген. Өткөн јылдын сентябрь айында Улаган аймакта «Советский Алтай» совхозто музей ачылды. Чибиттин клубында бу јурттын ла Ждановтын адыла адалган колхозтын историязын көргүскен материалдар јууры башталды. Андый ишти областыта культуранын бастыра учреждениелеринде өткүрер керек. Улу Октябрьдын 60 жылдыгына учурлаган материалдарды јуурын тургуза ла баштаар керек. Культуранын бөлүктери, культ-ишчилер байрамды өткүретен сценарийди белетеер учурлу. Бу ишке партиянын, комсомолдын ла иштин ветерандарын, комсомольский ле пионерский организацияларды тартып алганы тузалу болор.

Областыта ишкүчиле јаткандардын самодеятельный художественный творчествозынын Бастырасоюзный фестивалга белетенер көрүзи өтти. Бир кезек коллективтер бойлорынын творчествозын крайда ла зонада көргүстилер. Клубтардын ишчилери элбек активке тайанып, идейно-таскадулу иштинг јүзүн-башка эп-аргаларын тузаланып, Октябрьдын 60 жылдыгынын байрам күндеринде көргүзетен концертке белетенирин тургуза ла баштаар учурлу.

Бис өрсө јакшы иштү клубтар, библиотекалар, культуранын туралары керегинде айтканыс. Је бисте тематиказы ујан ла тапчы, идейно-таскадулу иштердин ууламјыларын јеткилдебей турган иштү, кезикте ол иштерди јабыс художественный кеминде, јанду ла өткүрип турган, улустын творческий

ижине салтарын јетирерин јеткилдебей турган культпросвет-учреждениелер эмди де ас эмес.

Улу Октябрьский Социалистический революциянын 60 жылдыгына белетенер өйдө клубтардын, библиотекалардын ишчилери активле ишти тыгыдып, самодеятельностьтын кружкторына элбек јонды тартып аларын, культпросветучреждениелердин материально-технический тзззлгззин тыгыдарын тзс ајаруда тудар учурлу.

Культуранын сондоп турган учреждениелерин озочылдардын кемине јетире тартып алары — улу байрамга белетенер өйдө культуранын бзлзктеринин туура салбас кереги болуп јат.

А. Котов

ЛЕКТОРЛОРДЫН ОЗОЧЫЛ ЧЕНЕМЕЛИН — ЈОНГО

Шебалиндеги «Знание» общество аймактар ортозында эн јаан организациялардын бирззи, онын члендери албаты ортодо лекциялар, беседа-куучын зткзрери јанынан эрчимдз иштейт. Бу аймакта «Знание» обществонын 29 баштамы организациялары иштейт, олардо 490 кижии туружат.

Аймакта массово-политический пропаганданы зткзрери јанынан ағылу система тзззлгзн, лекцияларды озолодо тургускан планла кычыратаны јакшы кемине тургузылган. Калганчы эки јылдын туркунына лектор-общественниктер 6 мунан ажыра лекциялар кычырган, олардын кзп сабазы общественно-политический тематикага болгон.

КПСС-тин 25 съездинин јзптзрин пропагандировать эдери јанынан анчадала Чаргынын орто школындагы «Знание» обществонын баштамы организациязы (башкараачызы Беспалова Т. В.) ағыланат. Мында 18 кижии 1976 јылдын туркунына 400 кирези лекция кычырган. Лекциялардын јарымызы партия ла башкарунын эн учурлу јзптзрине учурлалган. Јагыс ла КПСС-тин 25 съездинин материалдары керегинде 100 ажыра лекциялар ла беседа-куучындар зткзрилген. Мында анчадала тематический энгирлер, оос журналдар, диспуттар, научно-теоретический конференциялар јилбзлз ле башка-башка бзздзмдз зткилейт. Оларды зткзрерине «Знание» обществонын члендери јаан камаанын јетиргилейт. Олардын тоозында анчадала Т. В. Беспалова, Л. К. Новикова, Н. М. Коротеев, В. М. Малютин, Н. Г. Чичинова, Т. Е. Васицкая ла анан да зскзлзри эрчимдз турушкылайт.

Шебалиннинг орто школынын баштамы организациясында педагогический билгирлердин университеди јакшы иштейт. Онын ижин Г. А. Голова башкарат. Лектор үредүчилер: В. П. Белошистова, Н. А. Петькина ла М. И. Каверин районнын тös јуртындагы ончо коллективтерле јаантайын бек колбу тудуп, улуска терен учурлу лекциялар кычыргылап јат.

Чамалдын школынын баштамы организациясында (башкараачызы М. К. Ковалева) үредүчилердин коллективи лекциялар кычырары јанынан иш јакшы тösөлгөн. Мында айлар ла кварталдар сайын бүткүл јылга лекциялар кычыратай перспективный план бары сүрекей јакшы. Темдектезе, Т. К. Глебова, А. П. Кречетова, В. И. Кречетов, С. А. Тадыкин, Г. П. Логинова эн артык лекторлор деп тоололот. Үредүчилер анчадала Јыландуга ла Уожан јурттарга јаантайын жүрүп, лекциялар кычырып, беседа-куучындар өткүргилейт.

КПСС-тин XXV съездинин материалдарын јартайтан албатынын университеди аймакта иштеп турганын база темдектеер керек. Аймактагы организация анчадала бойынын ижинде јуртхозяйственный билгирлерди пропагандировать эдерине ле тургуза өйдө партиянын аграрный политиказынын тös ууламјыларын јартаарына јаан ајару эткилейт. Анайып, темдектезе, 1974 јылда јуртхозяйственный тематикага 180 лекция кычырылган болзо, өткөн отчетный јылда 416, ол тоодо озочыл ченемелдер аайынча 96, јурт хозяйствонын экономиказы аайынча 108 лекция кычырылган. Угаачыларга анчадала Эјегандагы совхозтын баш агрономы Е. Г. Кулагинин, экономист К. Н. Ларионованын ла бир кезек өскөлөринин де лекциялары јаан јилбүлү болот.

Башка-башка тематикалар аайынча Барагаштагы совхозтын фермалары сайын И. Т. Чалчикова, Н. М. Тыдыков, В. Д. Малюга лекцияларды јаантайын кычыргылап јат. Олордын ортозында мындай лекциялар: «Јерди рационально тузаланып билери», «Иштин чындыйы ла оны анан ары бийиктедер аргалар» ла бир кезек өскөлөри де.

Јурттын улузына анчадала «Хозяйствоны билгир өткүр» деген тематический энир јараган. Бу энирде фермалардын управляющийлери, јурт хозяйствонын специалисттери, культура учреждениелеринин ишчилери куучын айткандар. Мында ок көп ағылу плакаттар, јуучыл листоктор көргүзилген. Энирдин учында улус концерт-ойын көргөндөр. Совхозто экономический всеобуч иштеп јат, мында «Знание» обществонын члендери, јурт хозяйствонын специалисттери лекциялар кычыргылайт. Мында ок јурт хозяйстводогы эн артык

иштү улустын озочыл ченемелдерин элбеде таркадарына аяру эдилет. Анайып, темдектезе, Ильинкадагы фермада доярка болуп иштеп турган Мария Егоровна Колпакованын, чабан Амыр Яиситович Яюшкиннин ле хозяйстводогы онон до өскө озочылдардын ченемелдери элбеде таркадылган. Чаргыдагы фермада З. С. Наумованын, Улус-Чаргыдагы фермада К. В. Пьянованын доярка болуп иштеп тургандарынын ченемелдерин элбеде таркатканы хозяйствого јаан туза экелет деп чокум билдирет.

Аймакта «Знание» общественонун общественно-политический ле журтхозяйственный билгирлерди пропагандировать эдеринде, лекторлор бойынын ижин бийик кеминде ле ак-чек өткүргенинде КПСС-тин райкомы ла јербойындагы баштамы партийный организациялардын јаантайын эдип турган аярулары сүрекей учурлу болгондорын темдектеер керек. КПСС-тин аграрный политиказын пропагандировать эдер иштеги јаан једимдер анчадала партиянын Шебалиндеги райкомынын бюрозынын тургускан јөбинен камаанду болгон деп айдар керек. «Экономический ле журтхозяйственный билгирлерди, производстводогы озочыл ченемелдерди элбеде таркадарында аймактын журт специалисттеринин туружары» деп јөн јаан учур алынала, аймактагы «Знание» общественонун ончо баштамы организацияларынын ижине төс ууламјы болуп, лекционный пропаганданын учурын бийиктеткен.

Аймакта «Знание» общество организациянын, анайда ок онын правлениезинин аярузынан улусты, анчадала јаш үйени бийик коммунистический күүн-тапту эдип тазыктырары бир де бош салынбаган. Калганчы эки јылдын туркунына аймакта јиит үйеге учурлаган муннан ажыра лекциялар кычырылган. Ого коштой көп тематический энгирлер, диспуттар, оос журналдар болгон, башка-башка үч үйенин улузыла јилбүлү туштажулар өткөн.

Јииттердин ортозында јиит те лекторлор јакшы тоомјыда болгондорын темдектеер керек. Андыйлардын тоозына Чаргынын орто школынан Мячина, Гордеева, Казанцева, Гордеев ле онон до өскөлөри кирет. Јаш өскүримнин ортозында иштин ветераны Ш. С. Ялатов көп катап куучын айдат. Онын куучыны јаантайын партийный терен учурлу болот.

Аймакта лекционный ишти јакшы төзөп, оны анан ары јарандырарында көп иш өткүрилген. Је андый да болзо, «Знание» общественонун Шебалиндеги районный организациязы «Белоруссиянын партийный организациясында идеологический кадрларла өткүрген иш» деп КПСС-тин Төс Комитеди-

нинг Јөбин бүдүреринде коомой иштеп туру дезе јастыра бол-
бос. Мында лекторский кадрларла иштейтен аңылу система
тургузылбаган. Научно-методический секциялар бойларынын
болуш јетирер иштерин уйан бүдүргилеп јат. Улузы ас јурт-
тарда: Ильинкада, Беш-Өзөктө, Ак-Јолдо, Куйуста, Каспада
ла анан да өскө јерлерде общественно-политический темага
лекциялар ас өткүрилип јат.

Эмди аймактагы бу организация ижинде бар једикпестер-
ди јоголтып, Улу Октябрьдын 60 жылдыгына ууламјылу јангы
ижин јарандыраарында алаңзу јок.

А. Сафронов

КОМСОМОЛЬСКИЙ ДОКУМЕНТТЕРДИ СОЛЫГАНЫНЫН ИТОГТОРЫ

Областьтын комсомольский организацияларында комсо-
мольский документтерди солыыры божоды. Јангы комсомоль-
ский билетти 19316 кижиге алды.

Комсомольский документтерди солыганы көп саба башта-
мы комсомольский организациялардын ийде-күчин, В. И. Ле-
ниннинг јакаруларын комсомолдор жүрүмде канайда бүдүрип
турганын, КПСС-тин XXV ле ВЛКСМ-нин XVII съездтери-
нинг јөптөрүн иште ле общественно-политический жүрүмде эр-
чимдерин бийиктеди, ВЛКСМ-тин Уставынын некелтелерин
бүдүрип тургандарынын чындык көрүзи болды.

Комсомольский документтерди солыганынын итогторы об-
ластьтын комсомольский организациялары организатор-
ский ле политический иштерде, бойынын рядтарын онон ары
тыгыдарында ла јашөскүримле элбеде колбулу болорында
көп јангы ченемелдерле байыганын көргүсти.

Документтерди солыыр тушта комсомолдын комитеттери
анчадала партийный организациялардын документтер солыган
байлык ченемелдерин бойынын ижинде элбеде тузаланган-
дар. Ол ок өйдө комсомолдо документтер солыыр ишке пар-
тийный организациялар јаантайын чылазыны јок ајару сал-
гандар. КПСС-тин горкомынын, райкомдорынын бюрозынын
заседаниелеринде, баштамы партийный организациялардын
јуундарында комсомольский документтерди солыыры керегин-
де сурактар јаантайын шүүжүде болуп турган.

Бастыра өткүрген иштердин шылтузында комсомольский
документтерди солыыры јакшы төзөлгөн. В. И. Лениннинг ке-
реес сүри јуралган јангы комсомольский билетти алып тура,

кажы ла комсомолец Ленинский комсомолдын члени болуп турганыла оморкойт.

Билеттер солып турган өйдө комсомольский организациялардын ижи учурыла байып, жагыдан жарана берген.

Баштамы ла цеховой комсомольский организациялардын жуундарында, комитеттердин заседаниелеринде бу өйдө комсомолдордын жүзүн-жүүр иштерде туружарынын эрчимин ле баштапкайын көдүрери, дисциплиназын тыгыдары, жашөскүримнин политический ле текши үредүлү кемин бийиктедери керегинде сурактар турар боло берген.

Жирме муннан ажыра јиит ишмекчилер, колхочылар ла 78 комсомольско-молодежный коллективтер «Бешјылдыкка — мергендү иш, јииттердин бедренкейи ле узы!» деп социалистический мөрөйдө турушкандар, 154 јиит ишчи тогузынчы бешјылдык планнын јакылталарын өйинен озо бүдүрдилер.

Бешјылдыктын 1343 јиит гвардеецтерине дезе КПСС-тин XXV съездине Ленинский комсомолдын эткен Рапортына кол саларына тоомјы берилген.

Областытын комсомольский организациязы ВЛКСМ-нин Төс Комитединин «Тогузынчы бешјылдыкта иште ле үредүде јаан једимдер учун» деген лентазыла кайралдаткан.

Комсомольский документтерди солыыр өйдө городтын, Улаган, Кан-Оозы, Кош-Агаш аймактардын комсомольский организацияларынын ижи бийик кемине чыкканын темдектеер керек. Мындый ишке комсомолдын активи бойынын јаан камаанын јетиргенин темдектебеске болбос.

Комсомольский документтер солыыр тушта өткүрген иштердин ченемели кажы ла комсомолецле алдынан иштейтен јаан арга барын көргүскен. Мында анчадала алдында комсомольский организациянын ижинде, јадын-јүрүминде ас туружып, комсомолдын адын јабыс тудуп, кереги јок јанкылык кылынып турган ВЛКСМ-нин члендериле алдынан башка беседа-куучын өткүрген эп-арга бойынын једимдү болгонын чике көргүскен.

Комсомолдын горкомында, райкомдорында ла баштамы организацияларында кажы ла комсомолецле бирден бирге беседа-куучын өткүрген иштерде бир кезек комсомолецтердин иштери аңылу өткөни темдектелген.

5956 комсомолдын кажызыла ла куучын-эрмек өткөн. Андый куучын-эрмек өткүрерин ВЛКСМ-нин комитеттери ле комсомольский организациялардын качылары комсомолдорло јаантайын өткүрер иш эдип алар керек. Бу иш ВЛКСМ-нин кажы ла члениле иштееринин башталгазы болор.

Кажы ла кижы бойынын молжуларын ла пландарын, ВЛКСМ-нин Уставынын некелтелерин бүдүргени керегинде шүүлтелер эткени комсомолдорды таскадарында керектү эп-арга деп айдар керек.

Документтер солыыр иштин өйинде 3 муннан ажыра комсомолецтер нөкөрлөринин алдында отчеттор эттилер.

Общественный жакылтаар бүдүрүп турган комсомолдордын тоозы көптөди. Комсомолдордын 80 проценти жаантайын бүдүрөтөн комсомольский жакыталу.

ВЛКСМ-нин 126 члени парткомдорго ло партбюрологорго члендер болуп тудулгандар.

Партийный организациялардын башкарганынын шылтузында баштамы комсомольский организациялардын качылары ончо келтегейинен чынгыйланып өсти. Ол качылардан 138 кижы (40,8%) — коммунист. Улаган аймакта коммунист качылардын тоозы 52,1%, Майма аймакта дезе 52 процентке једет. Олорды иштег ишке солып тургузары өткөн жылдагызына көрө 8,7 процентке астаган.

ВЛКСМ-нин Уставын бузуп, общественный жакылтаарды коомой бүдүрүп тургандарга, социалистический жүрүмнин ээжилерин бузаачыларга комсомольский организациялар бойлорынын ажаруларын эмеш кубултып ийгендер. Ол шылтактардан улам кезик комсомолдордын билеттерин солыйтанын оройлодор деп бирлик шүүлте эткендер.

Бу өйгө јетире алдынан иш өткүрген бир кезек комсомолецтер бойлорынын јаман кылык-јанын комсомольский жуундарда ылгап көргөнине ажару этпей, ол ло бойлоры артып турган учун комсомольский организациялар олорды ВЛКСМ-нин члендеринен чыгарып салгандар.

Документтер солыыр өйдин туркунына комсомольский организациялар бойлорынын рядтары өзөри јанынан ишти база өткүргендер. Бу өйдин туркунына 6989 кижы ВЛКСМ-нин членине кирген. Олордын ортозында 20 проценттен ажыразы јиит ишмекчилер ле колхозчылар. Городтын, Майманын ла Улаганнын районный комсомольский организациялары бу ууламјыла көп иштер эдедилер.

Калганчы өйлөрдө комсомолдордын идейно таскаарынын ла марксистско-ленинский үредү аларынын кеми бийиктеди. Областьта иштеп турган 183 кружокто бойынын политический үредүзин беш муннан ажыра кижы анан ары улалтат.

Комсомольский документтерди солыырда өткүрген жүзүн-јүүр иштердин бай эп-аргалары мынан ары комсомольский организациялар партиянын XXV ле ВЛКСМ-нин XVII съезд.

теринин жөптөрүн бүдүрери жанынан жаан баштанкай бергени сүрекей учурлу.

Бу жаан учурлу организационно-политический ишти өткүреринде көп жедикпестер ле тутактар бар болгонын жажыраарга база жарабас. Ол жедикпестердин ле тутактардын шылтагы неде дезе, документтер солыыр иштерге комсомолдын ончо комитеттери жеткилинче белетенбегендер. Олор кажы ла комсомолдын ижин, бүткүл комсомольский жүрүмди эрчимдү эдип тургузарына бастыра арга-күчтерин тузаланбагандар.

Комсомолдын кезик райкомдорында документтер солыыры кандый да иштер жогынан жагыс ла билеттер берер иш болуп артып калган. Бу жанынан Көксуу-Оозы, Шебалин аймактардагы комсомолдын комитеттери коомоой иштеген. Анайда ок ВЛКСМ-нин Төс Комитединин инструкцияларын бускан учуралдар Кан-Оозы, Кош-Агаш, Майма аймактардын комитеттеринде, комсомолдын горкомында ла пединституттын комсомольский комитединде учурайт.

Кезик комсомольский организацияларда документтер солыыр ишке жеткилинче некелте болбогон деп айдар керек. Андый да болзо, документтер солыыр иш бийик көдүринилү айалгада өдүп божоды. Же иш мыныла божобой жат.

Комсомолдын городской ло районный комитеттери бойлорынын пленумдарында, активтеринде, баштамы комсомольский организациялардын жуундарында документтер солыган иштердин итогторын шүүп көрөринде аланзу жок. Анчадала мынан ары комсомольский иштерде кандый эп-аргаларды, иштердин кандый бүдүмдерин тузаланып өткүрзе, комсомольский организациялардын ижи бийик кемине једерин ајаруга алар керек.

Бастыра иш хозяйственный ла культурный строительствонын сурактарыла колбулу болор учурлу. Кажы ла берилген жакылта учун комсомолдын каруулу болорын тыгыдар. Андый ишти анчадала бүгүнгү күнде, качан КПСС-тин Төс Комитединин колхозчыларга, совхозтын ишчилерине, јурт хозяйствонун механизаторларына бичиген Письмозын шүүжип турган өйдө, өткүрери сүрекей керектү.

Кыстар ла уулдар 1977 жылдын планын өйинде бүдүрери, Улу Октябрьдын 60 жылдыгын жаан једимдү уткыыры комсомолдын комитеттеринин ле комсомольский организациялардын јуучыл задаказы болуп јат.

А. Дубов

Б А Ж А Л Ы К Т А Р

Туулу Алтайдын мактулу кыстары	1
Областын строительдеринин задачалары	5
Уй улустын эрчимдү ижи	10
Мелиорация — бийик тўжўмнин тўзўлгўзи	12
Астамды ла арбынды бийиктедер	15
Ишмекчи класска — јакшынак солынта	17
Эн ле каруулу иштерде — коммунисттер	21
Юбилейный јылда культуранын учреждениелеринин задачалары	24
Лекторлордын озочыл ченемелин — јонго	27
Комсомольский документтерди солыганынын итогторы	30

БЛОКНОТ АГИТАТОРА

Редакционная коллегия

Подписано к печати 2/III 1977 г. Усл. п. л. 2,09. Уч.-изд. л. 1,87. Заказ 867. Тираж 1000 экз. Цена 4 коп. АН 04060. Формат 60×84_{1/16}.

Горно-Алтайское отделение Алтайского книжного издательства, г. Горно-Алтайск, ул. Горно-Алтайская, 36. Горно-Алтайская типография, пр. Коммунистический, 27.

Алтайдын бичиктер чыгарар издательство-
зынын Туулу Алтайдагы бөлүгү 1977 жылдын
баштапкы кварталында мындый бичиктер кеп-
ке базып чыгарды:

1. Ишт бичиичилердин «Јаш тужымнын
јаңары».

2. Социалистический Иштин Геройы, Ленин-
ский сыйдын лауреады писатель Г. Марков-
тын «Адазы ла уулы» деген романы алтай
тилге көчүрилип чыгарылды.

Бу ла јуук өйлөрдө бистин издательство
И. Белековтын «Эркин эзин», Б. Укачиннин
«Мөңкүлик Алтайдын жаңылгазы», И. Шин-
жиннин «Чанкыр өзөктин балдары» деген би-
чиктерин ле өскөзин де кепке базып чыгарарга
белетеп туру.

Күндүлү кычыраачылар! Бу өрөги айдылган
ла бистин өскө дө бичиктеристи јурт јерлерде
потребкооперациянын магазиндеринен садып
алыгар.

4 акча